(א) איבעיא להו נסכים הבאים בפני עצמן טעונין שירה או [א]אין טעונין שירה כיון [א]דאמר [ג] [רבי] שמואל בר נחמני א"ר יונתן מנין שאין אומרים שירה אלא על היין [ג] [וכו'] אמרינן או דלמא על אכילה ושתיה אמרינן אשתייה לחודה לא אמרינן: [ב]ת"ש ר' יוסי אומר מגלגלין זכות ליום זכאי וכו' האי שירה מאי עבידתיה אילימא דעולת חובה מי הוה (א) בשבעה עשר בתמוז בטל התמיד ואלא דעולת נדבה והא תני רב מרי בריה דרב כהנא דלא צריכא אלא לאו דנסכין אמר רבא ואיתימא רב אשי ותסברא שירה דיומיה [1]לה' הארץ ומלואה [2]וישב עליהם את אונם בשירה דארבעה בשבא הוא אלא אילייא בעלמא הוא דנפל להו בפומייהו והא עומדים על דוכנן קתני כדריש לקיש דאמר ר"ל אומר שירה שלא על הקרבן א"ה בנסכים נמי לימא נפיק מיניה חורבא: גופא ר' יוסי אומר מגלגלין זכות ליום זכאי וכו' בראשונה במוצאי [ב]שביעית מי משכחת לה והכתיב [3]בעשרים וחמש שנה לגלותנו בראש השנה בעשור לחדש בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר איזו היא שנה שראש השנה בעשור לחדש הוי אומר זה יובל ואי ס"ד בחד בשבוע חרוב מחד בשבוע לחד בשבוע תמני לחד בשבוע אחרינא [ד] חמש עשרה הויין אמר רבינא בארבע עשרה שנה אחר שנה שהוכתה העיר א"ה בעשרים וחמש שנה עשרים ושש הויין דאמר מר גלו בשבע גלו בשמונה גלו בי"ח גלו בי"ט משב ועד תמני סרי חד סרי וחמש עשרה עשרים ושית הויא אמר לך רבינא ולדידך מי ניחא מכדי גלו נמי בתשע עשרה משב ועד תשסרי תרתי סרי וארבע סרי עשרים ושית הויין אלא מאי אית לך למימר לבר משתא דגלו בה לדידי נמי לבר משתא דגלו בה מכל מקום תשסרי לרבינא קשיא מי סברת שלש גליות הוי גלו בשבע לכיבוש יהויקים שהיא שמונה לנבוכד נצר גלו בשמונה עשרה לכיבוש יהויקים שהיא תשע עשרה לנבוכד נצר [ג]דאמר מר שנה ראשונה [ס] כיבש נינוה שניה

נסכים הבאין בפני עצמן. כגון שהביאו היום קרבן ציבור ולא הביאו נסכים עמו והביאום למחר דאמר מר (מנחות מד:) מנחתם ונסכיהם [ד] בלילה מנחתם ונסכיהם אפי' למחר: **אכילה ושתיה.** קרבן ונסכים: **והא תני רב מרי בריה דרב כהנא.** לעיל [ה] דאין עולת נדבה טעונה שיר שהרי אין זמנה קבוע: **ותסברא.** דלשם שירה אמרו באחד בשבת: **נפיק מיניה חורבא.** דאתי למימר כי היכי דנסכים הבאים בפני עצמן רשות נסכים הבאין עם הקרבן נמי רשות: **לגלותנו.** גלות יהויכין והחרש והמסגר ויחזקאל היה מהם (ב): **יובל.** ראש השנה שלה ביום הכפורים דתוקעין ב"ד בשופר ונפטרים עבדים לבתיהן ושדות חוזרות לבעליהן ואז נראית שהיא יובל. אלמא שנת היובל הוה בשנת י"ד לחורבן הבית וקס"ד בהדי שתא דחורבן קאמר ויובל הוא לעולם במוצאי שביעית דשנת מ"ט שביעית היא: **ואי ס"ד במוצאי שביעי' חרוב.** היכי משכחת לה י"ד [ו] לבהדי דתיהוי במוצאי שביעית אחד בשבוע וכו' [ז]: **אחר שנה.** וכי חשבת ט"ו שנים משנת היובל למפרע משכחת חורבן במוצאי שביעית שהיא שנת ל"ו למנין יובל זה: **אי הכי.** דבשנת ט"ו לחורבן הוי ההיא נבואה כ"ו לגלות יהויכין הואי: **דאמר מר גלו.** ישראל עם יהויכין: **בשבע.** בשנה שביעית לכיבוש יהויקים: **גלו בשמונה.** כלומר שאותה גלות היתה בשנה שמינית למלכות נבוכדנצר דשנה שניה למלכותו כיבש יהויקים כדמפרש לקמן [ח]: **גלו בי"ח.** עם צדקיהו והיא היתה חרבות ירושלים והיא היתה שנת י"ח לכיבוש יהויקים והיא שנת י"ט לנבוכדנצר: **משב ועד תמני סרי.** משנה שביעית שהוא גלות יחזקאל עד תמני סרי שהוא חורבן הבית חד סרי לבהדי שתא דגלה בה יחזקאל ולבר משנת החורבן דמנינו לה בהדי הנך דמחורבן ועד יובל ותמיסר דמחורבן ועד יובל עם שנת החורבן ושנת היובל אשתכח דכ"ו הוו מהשתא [ט] דגלו בה ועד יובל והיכי אמר יחזקאל בעשרים וחמש לגלותנו היה יובל וס"ד דבהדי שתא דגלו [י] קאמר: **ולדידך.** דבעית למימני לשנת החורבן בהנך ארבעה עשר מי ניחא: **מכדי גלו נמי בי"ט.** דס"ד דהאי מתרץ דג' גליות הוו דהא דתני גלו בי"ח ובי"ט הוו שני גליות וסבר [ט] דבשמונה [פ] עשר הוה חורבן וכי מנית נמי ארביסר לבהדי שנת חורבן ושנת היובל משכחת לה עשרין ושית (ג) בגלות יהויכין שהיתה בשנת שבע ולבהדי שתא דגלו בה: **אלא מאי איכא לך למימר.** האי דקאמר יחזקאל בעשרים וחמש לגלותנו: **לבר משתא דגלו בה.** יהויכין ויחזקאל [י]: **מ"מ תשסרי לרבינא קשיא.** דהא ודאי בגלות האחרון היה החורבן וכיון דאמר רבינא תמיסרי שנים עד היובל ומגלות יהויכין ועד שנת חורבן שהוא בי"ט הוו חד סרי לבר משתא דגלו בה ולבר שנת החורבן ותמיסרי הא עשרין ושית: **מי סברת ג' גליות הוו.** הש"ס הוא דקא מתרץ דהאי דאמרן לעיל גלו נמי בתשסרי לאו מלתא היא דחד גלות הוה דבשמונה עשר לכיבוש יהויקים הוו חרבות ירושלים שהיא תשעה עשר לנבוכדנצר הלכך משב ועד תשעה עשר לבר משתא דגלו בה יהויכין ויחזקאל ולבר שנת החורבן וט"ו עם שנת החורבן ושנת היובל הרי כ"ה: **דאמר מר.** בסדר עולם: [י]**כיבש יהויקים.** לאו גלות הוא דלא הגלה שום אדם אלא כבשו לעבד תחתיו ועבדו שלש שנים כדכתיב (מלכים ב כד) ויהי לו יהויקים עבד שלש שנים וישב וימרד בו ג' שנים כדכתיב בדניאל בתחלתו בשנת שלש למלכות יהויקים עלה [ס] נבוכדנצר ירושלים ותניא בסדר עולם אפשר לומר כן והלא לא מלך נבוכד נצר עד שנה רביעית ליהויקים כדכתיב (ירמיה כה) הדבר אשר היה על ירמיהו על כל עם יהודה בשנה הרביעית ליהויקים היא השנה הראשונה לנבוכד נצר אם כן מה תלמוד לומר בשנת שלש [דניאל א] למרדו [יא] שהיא שנית לכיבושו והוליכו לבבל והמליך יהויכין תחתיו וכתיב בסוף דברי הימים [ב לו] ולתשובת השנה וגו' אלמא בשנת שבע לכיבוש ראשון של יהויקים גלה יהויכין וכתיב בסוף מלכים [ב כה] וילא אליו יהויכין מלך יהודה וגו' אלמא שביעית לכיבוש יהויקים היא שמינית למלכות נבוכד נצר
והיינו

נסכים הבאים בפני עצמן טעונין שירה או לאו. פי' [יג] נסכים מקרבן ציבור שלא הקריבו ביומו ולמחר מקריבין כדדרשי' (מנחות דף מד:) ומנחתם עד עשרה ימים וליכא לפרושי אם המתנדב אדם מנחת נסכים [יג][ל]דאפי' הביאו קרבן חובה קרבנו אין טעון נסכים ומיירי ודאי שמקריבה ביום אבל מקריבה בלילה [הא] א"ר אלעזר מה כפרה ביום אף שירה ביום: **ותסברא** שירה דיומיה לה'. ואי נמי נסכים הבאים בפני עצמן טעונים שירה היינו שיר של יום [יד] שמביאין אותו ולא שיר שהיה ראוי ביום הבאת קרבן: **מחד** בשבוע לחד בשבוע. למפרע קחשיב ט"ו שנה: **אמר** רבינא. בי"ד אחר שנה שהוכתה העיר [ס][דהיינו] בשנת ע"ו לחורבן אז היה יובל: **אי** הכי. דהוה שנת ט"ו לחורבן עשרין [טו] וה' הוין כ"ו הוין דאמר מר גלו בז' פי' בז' לכיבוש יהויקים שכיבש כד' למלכותו והוא מלך י"א שנה ובאותה שנה הרג [ע] יהויקים והמליך יהויכין בנו ג' חדשים ולתקופת השנה באותה שנה הגלהו לבבל והחרש והמסגר ואז היה גלות דיחזקאל: גלו בי"ח לכיבוש היינו כשהוכתה העיר: **משבע** שגלו בה עד תמניסר שחרבה העיר. בלא תמניסר עצמו שהוא מנין [פ] דט"ו חסר דשנה שביעית שגלו בה היא היתה שנה אחרונה ליהויקים ושוב מלך לדקיהו י' שנים לפני שנת החורבן וט"ו כ"ו הויין בשלמא אי אמרינן די"ד שנה לחורבן עצמו קאמר ניחא די"ד וי"א הם כ"ה אלא כיון דאמר דהוה שנת ט"ו קשיא ומלית לשנויי דשנה שגלו בה היא היתה שנה ראשונה לצדקיהו וליכא אלא י' שנים מן הגלות עד שנת של חורבן אלא קים ליה דאינו כן דהגלות היה באותה שנה [צ]שמינית ליהויקים א"כ איכא אחד עשר שנה: **ולדידך** מי ניחא. מכדי גלו בי"ט שנה והיינו כשהוכתה העיר מז' עד י"ט י"ב הוו ואכנסרי כ"ו הויין ומאי למיפרך לפי סיטתן שהיה סבור די"ח וי"ט שני גליות דא"כ היכי מתוקמא אי הוכתה בי"ח לא הוכתה בי"ט ואין להקפיד דסוגיא בעלמא הוא ולמסקנא ניחא:
הוה

עין משפט נר מצוה

ס א מיי' פ"ו מהלכות סנהדרין הלכה ח ופ"ג מהל' כלי מקדש הל' ג:
סא ב מיי' פ"י מהל' שמיטה ויובל הלכה ג ד:

מוסף רש"י

שניה עלה וכיבש יהויקים. קראי קא דריש בסדר עולם, כתיב כאלה בספר דניאל בשנת שלש למלכות יהויקים בא נבוכדנצר בירושלים ויתן ה' את יהויקים בידו, אפשר לומר כן והלא לא מלך אלא בשנת ארבע ליהויקים, שנאמר בספר ירמיה (כה) הדבר אשר היה בשנת הרביעית ליהויקים היא שנה הראשונה לנבוכדנצר, אלא מה ת"ל בשנת שלש למלכות יהויקים בשנת שלש למרדו, לאחר שכיבשו עבדו שלש שנים ומרד בו, שנאמר (מ"ב כד) ויהי לו יהויקים עבד שלש שנים וישב וימרד בו, ולמדך כאן שעמד במרדו שלש שנים, הרי שם שנים לכיבושו, ובפעם האחת נמסר בידו והרגו ונתקיים בו קבורת חמור יקבר, והמליך את יהויכין בנו תחתיו וגלו לו לבבל, אמרו לו יועציו הלא מרד כך והמלכת בנו, מתלא אמרין מכלבא בישא גוריא טבא לא נפיק, חזר עליו לתשובת השנה והגלהו והמליך לדקיהו, וכן כתיב בספר מלכים בסופו, נמלאת גלות יהויכין בשנת שבע לכיבוש יהויקים והרי הכתוב קורא אותה בשנת שמונה למלכות נבוכדנצר בספר מלכים בסופו, למדת שבשנה שניה למלכותו כיבשו (מגילה יא:). במוצאי שביעית מי משכחת לה. ראה רש"י ע"ז ט: גירסא אחרת. שנת חמשים עולה לכאן ולכאן. שנת היובל ושנה ראשונה של שמיטה (ר"ה ט.). שנת היובל היא מיובל שעבר ומונין אותה שנה אחת לשמיטה (ערכין לב.). ארבע משמרות עלו מן הגולה. בבית שני והשאר לא עלו, שהרבה מישראל נשארו אז בבל ולא רצו לעלות (תענית כז.). פשחור ואימר. [illegible] (שם, וע"ש בהגהות הב"ח). וחלקום לכ"ד משמרות. [illegible] בקלפי. [illegible] (שם). בא ידעיה. [illegible] ומי שהיה עולה בידו ראשון [illegible] (שם).

שיטה מקובצת

א) אבעיא. עי' תוס' מנחות (מד ע"ב): ב) דאמר רבי: ג) היין. עי' תוס' פסחים (קף ס:): ד) אחרינא המיסר תיבת חמש נמחק הני חמיסרי הויין תיבת עשרה נמחק: ה) כיבש. עי' ערוך ערך גל: ו) י"ד בהדי שתא דחורבן דהיינו במוצאי שביעית מחד בשבוע: ז) וכו'. ס"א מחד שבוע לחד שבוע למפרע קא חשיב ט"ו שנה משנת היובל עד החורבן: ח) דגלו כ"ה עד היובל קאמר: ט) וסבר והתשעה תיבת רבשמונה נמחק: י) ויחזקאל קאמר לדידי נמי דאמינא חמשה עשר משנת י"ח שחרב הבית בה עד יובל משכחת לה כ"ה לבר משתא דגלו בה יהויכין ויחזקאל: יא) למרדו דשלשה שנים מרד ועלה עליו בשנה שלישית למרדו שהיא: יב) פי' בקונטרס נסכים: יג) נסכים. גליון דהא יחיד אף בנסכים דקרבן חובה אין טעון שיר כ"ש ונדבה. ריו"ד ז"ל: יד) יום הנסכים שמביאין: טו) עשרין ושתא הויין תיבות וה' הוין וכ"ו נמחק:

מסורת הש"ס

א) [לעיל יא. ברכות לה.], ב) לעיל יא:, ג) סדר עולם פ' כב, ד) [במדבר כט], ה) [דף יא:], ו) צ"ל בהדי שתא דחורבן דמיהוי מוצאי צ"ק, ז) [ע"כ], ח) כס"א: משמחת, ט) צ"ל כמשמע, י) שייך [לע"ב, כ) צ"ל בה, ל) צ"ל דלאפוקי אם הביאו עם קרבנו אין טעון הנסכים שירה ומיירי כר' צ"ק, מ) צ"ק, נ) [נוסח צ"ק], ס) [ממנין צ"ק], ע) צ"ל שיולאה.

תורה אור השלם

1. לְדָוִד מִזְמוֹר לַיי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: תהלים כד א
2. וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יי אֱלֹהֵינוּ: תהלים צד כג
3. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה לְגָלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר אֲשֶׁר הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הָיְתָה עָלַי יַד יי וַיָּבֵא אֹתִי שָׁמָּה: יחזקאל מ א

הגהות הב"ח

(א) גמ' חובה מי הוה הא כשבטה: **(ב)** רש"י ד"ה לגלותנו וכו' מהם הס"ד ואח"כ מ"ה זה יובל: **(ג)** ד"ה מכדי וכו' מגלות יהויכין:

רבינו גרשום

נסכין הבאין בפני עצמן כדאמרינן במס' מנחות (דף מד) האומר הרי עלי יין לא יפחות מג' לוגין: [או דלמא] על אכילה ושתיה דמזבח על זבח הקרב עם נסכיו: [והתני] רב מרי על עולותיכם וגו' אלא לאו דנסכין [הבאין] בפני עצמן א) דבטל תמיד: אי הכי כיון דאי בעי מצי למימר שירה שלא על הקרבן לימא נמי אנסכים: נפיק מינה חורבא. דסברי דדינא דנסכין לא מצו קריבי אלא ע"י שיר [ואי ליכא לויים לא הוו מקרבי להו ואינהו לא בעו שיר: בעשרים וחמש שנה לגלותנו. לגלות יכניה ארבע עשרה שנה אחרי אשר הוכתה העיר לגלות צדקיה: שראש השנה שלה בעשור דלא אשכח שום ר"ה דהוי בעשור אלא יובל ביוה"כ אלמא בשנת י"ד יובל הוא: ואי ס"ד בחד בשבוע חרב מחד בשבוע עד לחד בשבוע תליתאי הוי ט"ו הוו ולא איקלע יובל עד שנת ט"ו אלא שים מדאמר קרא בי"ד שנה ותו לא והויא הוה יובל לא משכחת לה דחרב הבית אלא בשנה שניה לשבוע ואישתכח דאתא יובל בי"ד שנה: אמר רבינא לעולם בחד בשבא חרב ודקא קשיא לך לא איקלע יובל עד ט"ו תריץ הכי י"ד שנה אחר שנה שהוכתה דהוו להו ט"ו בהדי ההוא שנה שהוכתה: אי הכי כיון דחשבת י"ד בר מההיא שתא דחרוב: עשרין ושית הויין והא כתיב בכ"ה שנה: דאמר מר גלו בז' גלו בח' לאחר ז' שנים שגלה יהויקים גלה (ובגלה) יחזקאל (עם) יכניה [גלו בי"ח לאחר גלות יהויקים גלו עם צדקיהו וחרוב הבית]: משב. כשגלה יכניה ועד י"ח כשחרב הבית י"א שנה וט"ו שנה שהוכתה העיר דהיינו כ"ו וקרא אמר בכ"ה לגלותנו אלא ודאי י"ד הוו ותו לא דהוה להו כ"ה שנים. אמר לך רבינא ולדידך דתריצת הכי בי"ד מי ניחא דליהוו כ"ה שנים ותו לא מיכדי גלו [נמי] בי"ט ובעל כורחך הוי כ"ו אלא מאי אית לך למימר דליהוו כ"ה ותו לא לבר משתא דגלו בה דלא חשיב (ובצר) ההיא שנת י"ט דגלו אלא י"ח ולא הוו אלא י"א וי"ד דהוו כ"ה: לדידי נמי. קא חשיב י"ד לבר מההיא שתא דגלו בה [illegible] מטפי: אמר לך רבינא מי סברת ג' גליות הואי [illegible] לא קא איירי בח' אלא משב ועד י"ח [illegible]

[א] נראה דחסר כאן וצ"ל דליכא למימר דאמרו שירה על נסכי התמיד דהא כבר בטל התמיד.